



Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap



Sveriges
Kommuner
och Regioner

HANDBOK I KOMMUNAL KRISBEREDSKAP

4. RISKKATALOG

Skogs- och vegetationsbränder



**Handbok i kommunal krisberedskap – 4. Riskkatalog
– Skogs- och vegetationsbränder**

Det här kapitlet är en del av publikationsserien *Handbok i kommunal krisberedskap* där fler kapitel finns.

© Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
Produktion: Advant

Publikationsnummer: MSB2030 - november 2022

Innehåll

Skogs- och vegetationsbränder	4
Om riskområdet	4
Kort om konsekvenser	5
Osäkerhetsbedömning	6
Utveckling och trender	6
Exempel på inträffade händelser	7
Löpande riskbedömningar	9
Ansvar och roller	10

Skogs- och vegetationsbränder



Som stöd till riskkatalogen finns en användarguide som beskriver syftet med riskkatalogen och förklaringar till den information som finns i respektive kapitel. MSB kommer att komplettera riskkatalogen med ett dokument av generell karaktär som är relevant för flera olika riskområden.

Om riskområdet

Riskområdet avser bränder i skog och vegetation, inklusive gräsbränder på annan marktyp. Det svenska skogslandet täcker drygt två tredjedelar av Sverige – 28 miljoner hektar. Skogs- och vegetationsbränder är vanligt förekommande i Sverige. Gräsbränder utgör ungefär hälften av alla insatser till bränder i vegetation men är ofta begränsade i yta.

Skogsbränder inträffar vanligen mellan april till september med en topp oftast under juni till augusti. Små skogsbränder inträffar oftast i maj och juni, när det ännu finns dött gräs eller örter kvar som lätt antänds och snabbt sprider brand. Gräsbränder inträffar ofta på våren, när dött fjolårsgräs finns kvar och det ännu inte har vuxit upp nytt grönt gräs som dämpar brandrisken. Snöfria vintrar kan gräsbränderna börja redan i januari eller februari längst i söder, men oftast först i juni i norra Norrlands fjälltrakter, där snön ligger kvar längre. I norra Norrlands kustland och inland startar säsongen generellt i maj eller möjligen i slutet av april vissa år. Skogsbränder kan ha en mängd olika antändningsorsaker, exempelvis eldning, avsiktlig brand, glöd eller ofullständig

släckning efter grillning eller lägereld, barns lek med eld, återantändning efter brand från tidigare räddningsinsats, blixtnedslag, gnistor med mera. Gräsbränder orsakas nästan enbart av mänskliga aktiviteter såsom avsiktlig eldning, ogräsbränning, barns lek med eld samt gnistor från maskiner eller tåg.

Antalet bränder som utvecklas till omfattande bränder beror på brandförlopp och förutsättningarna att kunna bekämpa en brand där väsentliga faktorer är avståndet till släckningsresurser, när branden upptäcks, säsongens väderhistorik, de aktuella väderförhållandena, mängden bränsle och hur brännbart detta är, tillgången till materiella resurser och utbildad personal samt möjlighet för tidig upptäckt, snabb alarmering och möjlighet till snabb effektiv släckinsats. När flera faktorer som ger förutsättningar för brand samverkar kan det uppstå extremt kraftiga och snabba brandförlopp som kan utvecklas till omfattande bränder. Variationerna ger olika beteenden på branden och därmed olika konsekvenser.





Läs mer

MSB har samlat information som rör hur skogsbränder förebyggs och hanteras, dels operativt men också genom kommunikation. Informationen riktar sig främst mot kommuner, länsstyrelser och kommunal räddningstjänst.

→ [Skogsbrand och vegetationsbrand \(msb.se\)](#)

MSB har, via uppdrag till Research Institutes of Sweden (RISE) och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), analyserat de senaste cirka 20 årens skogsbränder och brandväder i landet, och har då nyttjat två skilda databaser. Dels MSB:s statistik och analysverktyg (IDA), insatsrapporteringen för åren 1996–2018, dels SMHI:s återanalyserade brandriskdata för åren 1999–2018 (exklusive år 2007) som består av interpolerad väderdata, så kallad MESAN-data, omräknad till daglig brandrisk för nästan 4 000 beräkningspunkter över hela landet.

→ [Skogsbränder och gräsbränder i Sverige – Trender och mönster under senare decennier \(msb.se\)](#)

Enligt statistik från räddningstjänstens inrapportering av insatser till MSB genomfördes 1 770 insatser till skogsbränder under år 2021. Den vanligaste orsaken till bränderna var det mänskliga beteendet.

→ [Det mänskliga beteendet ligger bakom flest bränder i naturen \(msb.se\)](#)

→ [MSB:s statistik och analysverktyg IDA \(ida.msb.se\)](#)

Många former av skogsarbete innebär brandrisk, även en røj- eller motorsåg kan skapa en stor brand. Skogsstyrelsen har samlat information om hur skogsägare kan minska riskerna för brand i sin skog.

→ [Skogsbränder \(skogsstyrelsen.se\)](#)

→ [Faktablad om skogsbrand \(skogsstyrelsen.se\)](#)



Se även

→ [Handbok i kommunal krisberedskap – Åska och blixtnedslag \(msb.se\)](#)

Kort om konsekvenser

Konsekvenser vid skogsbrand är exempelvis förstörd eller skadad egendom, kostnader för bekämpning, återuppbyggnad och ekonomisk ersättning, påverkan på människors liv och hälsa samt påverkan på samhällets funktionalitet vid skador på samhällsviktig infrastruktur. Om flera omfattande och svårsläckta bränder sker samtidigt kan det bli mer omfattande och allvarliga konsekvenser. Hur allvarliga dessa blir påverkas bland annat av var bränderna sker och förmågan att effektivt släcka eller begränsa dessa.

Tillgången på materiella resurser och utbildad personal för tidig upptäckt och larmning, samt för släckning kan variera över tid, plats och beroende på i vilken omfattning och på vilka andra platser det brinner vid samma period. Tillgängligheten till och lokalisering av utländska förstärkningsresurser kan påverka förutsättningarna att effektivt bekämpa omfattande bränder.

Skogsbränder och dess konsekvenser kan spridas över landsgränser främst om det är

sammanhängande vegetation. Spridning kan även ske genom så kallade flygbränder, då glödande partiklar förs med vinden i brandens spridningsriktning och orsakar en brand utanför den huvudsakliga branden. Rök kan driva mellan länder och få negativa effekter för människors hälsa.



Läs mer

MSB har sammanställt ett urval av tumregler vid skogsbränder. Dessa ska inte ses som exakta värden utan vara ett stöd till räddningsledare och insatsledare vid skogsbränder. Sammanställningen ger information om förväntad brandspridning i olika typer av vegetationer.

→ [Tumregler vid skogsbrand \(msb.se\)](#)

Livsmedelsverket har sammanställt information om hur kvaliteten på dricksvatten och råvatten kan påverkas av skogsbränder.

→ [Skogsbrand - så kan dricksvattnet påverkas \(livsmedelsverket.se\)](#)

→ [Skogsbränders påverkan på råvatten \(livsmedelsverket.se\)](#)

Osäkerhetsbedömning

Väderförhållandena har på senare tid lett till perioder med extremt hög brandrisk som kan leda till extrema konsekvenser med snabba brandförlopp i det svenska skogslandskapet. Det är svårt att avgöra hur troligt det är att även kommande somrar kommer att utvecklas på ett liknande sätt. En studie för en längre period utgående från väderstationsdata visar på att det den senaste 60-årsperioden före år 2000 har haft fler dagar med hög brandrisk än senaste 20-årsperioden¹.

Det är hög sannolikhet för stora konsekvenser av en brand vid extremt höga brandriskvärden om en brand inte kan begränsas och släckas innan den blivit så omfattande att mänskliga resurser inte kan dämpa eller begränsa den med en påtaglig släcke-effekt. Den typ av brand-släckningsresurser som behövs för de snabba tidiga insatserna kan inte inväntas i dagar utan måste kunna agera och få resultat på den första branddagen för att undvika omfattande bränder. Bränder som pågår och utvecklas till större bränder över flera dagar har en överhängande sannolikhet att bli okontrollerbara med omfattande konsekvenser. En utmaning för räddningstjänsten är att skogsbränderna kan öka både i antal och storlek, och innebär att räddningstjänsten bör ha uthållighet över en längre tid. Avstånd till räddningstjänst, framförallt i glesbefolkade skogslandskap, har även det en stor betydelse för utvecklingen av bränder i skog och mark.

Utveckling och trender

Förekomst och omfattning av skogs- och vegetationsbränder bedöms öka då flera av de faktorer som påverkar brandrisken förväntas ändras i samband med klimatförändringarna. Ett varmare klimat och ett minskat snötäcke kommer att förlänga säsongen för vegetationsbrand i Sverige. Den viktigaste klimatvariabeln som styr brandrisken är nederbörden under sommaren. Såväl yta som brändernas

antal, samt längden på brandrisksäsongen kan komma att öka. De tre största förändringarna är en tidigare start på brandsäsongen, att frekvensen av högriskperioder ökar i hela Sverige och även att längden för dessa perioder ökar. MSB har med hjälp av SMHI studerat hur ett förändrat klimat kan påverka brandrisken. Beräkningarna tyder på en närmare fördubbling i antal dagar med stor brandrisk i vissa områden i sydöstra Sverige mot slutet av detta århundrade. Antalet räddningsinsatser vid vegetationsbränder kommer därmed att öka i ett förändrat klimat. Ökad risk för vegetationsbrand medför också ökad risk för brand i tätortsnära skog. Utöver klimatförändringar kan orsaker även vara att fler rör sig i naturen samt befolkningsökning.

Vid en minskning av snötäcket i ett framtida klimat kan risken för vegetationsbränder öka även vintertid, så kallade vinterbränder, särskilt i södra Sverige. Det kan under kalla vintrar vid vissa vädersituationer bli torrt i markerna, när låg luftfuktighet kombineras med vind och liten eller ingen nederbörd. Uttorkade växter på frusen mark brinner lätt, vilket kan ge upphov till vegetationsbränder även under vinterhalvåret. En annan händelseutveckling kan vara att mildare vintrar kan innebära mindre eller kortare perioder med tjäle och mer nederbörd av regn. Detta kan innebära att vatten kan tränga ner och mätta jorden, vilket under vissa omständigheter kan öka möjligheten för växters vattenupptag och därmed minska risken för brandspridning.



Läs mer

RISE genomförde år 2017 en studie på uppdrag av MSB som beskriver de skogsbränder som räddningstjänsten kallats till under vintersäsongen åren 1996–2014 i Sverige. Därtill studeras två av de tre stora skogsbränderna som utbröt vintern år 2014 i Norge.

→ [Lärdomar från inträffade vegetationsbränder under vinterhalvåret \(diva-portal.org\)](https://diva-portal.org)

1. MSB. (2020). *Skogsbränder och gräsbränder i Sverige – Trender och mönster under senare decennier*. MSB 1536 – april 2020.

Ett varmare klimat i Sverige väntas flytta trädgränsen norrut samt öka tillväxt i skogen vilket kan ge fler potentiella risktillfällen då skogsarbete ökar i frekvens. Även en förändrad skogsskötsel med till exempel en ensidig plantering av barrträd, påverkar de framtida riskerna för brand i skog och mark. Detta eftersom både landskap och bränsletillgången förändras.

Klimatförändringen innebär också regionala skillnader. Brandrisksäsongen kommer att starta tidigare, i stora delar av Sverige kommer nederbörden minska under sommaren. Förändringen blir störst i de områden som redan i dagens klimat är mest utsatta för brandrisk; framför allt i Östersjölandskapen. För södra Sverige ökar brandrisksäsongens längd med cirka 50 dagar och i norra Sverige med 10 till 30 dagar. Öland och Gotland väntas få landets mest extrema brandriskförhållandena i ett framtida klimat.



Läs mer

SMHI har på uppdrag av MSB gjort en uppföljning av tidigare analyser av brandrisk i framtida klimat baserat på nya resultat från klimutforskningen. Analysen nyttjade hydrologisk avrinningsmodell (HBV) samt de så kallade Representative Concentration Pathways (RCP) scenarierna från FN:s klimatpanel (IPCC).

→ [Framtida perioder med hög risk för skogsbrand enligt HBV-modellen och RCP-scenarier \(msb.se\)](#)

SLU, RISE och SMHI har genomfört ett projekt, finansierat av MSB, vars syfte var att värdera skogsbrandsrisker i ett framtida klimat mot bakgrund av dagens situation och även bedöma förutsättningarna för en bättre brandbekämpning.

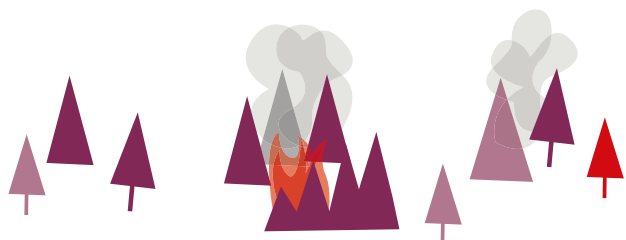
→ [Klimatpåverkan på skogsbrandrisk i Sverige: nulägesanalys, modellutveckling och framtida scenarioutveckling, forskning/studie \(msb.se\)](#)

Exempel på inträffade händelser

Sverige, sommaren år 2018

År 2018 drabbades Sverige av omfattande skogsbränder. Det var ovanligt många dagar med högsommarvärme, då temperaturen når 25 grader eller mer. Sommaren var också torr i större delen av landet. Skogsbränderna sommaren år 2018 omfattade 25 000 hektar eller mindre än en promille av skogen. Det är nästan tio gånger mer än genomsnittet under 2000-talet, men omfattningen av bränder varierar mycket från år till år. Cirka 7 000 räddningsinsatser genomfördes i terräng. En brandman dog vid en fallolycka i samband med släckningsarbetet. Enskilda skogsägare drabbades hårt. Sammanlagt utrymdes ett hundratal personer från sina bostäder.

Sverige tog i samband med bränderna emot internationellt stöd i flera perioder; under en vecka i början av juni och under drygt fyra veckors tid med början i mitten av juli. I början av juni fick Sverige genom EU:s civilskyddsmekanism stöd av två italienska skopande vattenbombplan som ställdes i beredskap för insatser. De skopande flygplanen sattes in vid ett par bränder och lämnade sedan Sverige efter en dryg vecka då brandrisken generellt gick ned under någon vecka på grund av mer ostadigt väder med viss nederbörd. Väderutvecklingen förändrades dock åter till att snabbt ge höga och extrema brandrisknivåer under slutet av juni och drygt i en månads tid i stora delar av landet. Från mitten av juli fick Sverige återigen stöd med brandsläckningsresurser från EU. Genom samordning på flera nivåer kom resurserna till nytta snabbt för att stödja lokal räddningstjänst i bekämpningen av skogsbränderna. Totalt accepterade Sverige erbjudanden om internationellt stöd i form av ett 30-tal flygplan och helikoptrar, ett 80-tal markfordon och totalt nästan 450 personer från EU och genom det nordiska räddningstjänstsamarbetet Nordred. Vad gäller flygande resurser betalades det ut cirka 64 miljoner kronor till utländskt flygstöd, varav cirka 38 miljoner kronor för helikoptrar, dock har inte alla länder debiterat för sina kostnader.





Läs mer

Regeringen beslutade i augusti år 2018 att tillsätta en särskild utredare för att utvärdera de operativa räddningsinsatserna i samband med de omfattande skogsbränderna i Gävleborgs, Dalarnas och Jämtlands län sommaren år 2018. I januari år 2019 lämnade utredaren in sitt betänkande till regeringen.

- [Skogsbränderna sommaren 2018, SOU 2019:7 \(regeringen.se\)](#)
- [Rapport från Skogsbrandsutredningen \(regeringen.se\)](#)

MSB har publicerat en rapport med en närmare beskrivning av händelseförlopp och orsakssamband vid de allvarliga bränderna under sommaren år 2018.

- [Brandsommaren 2018: Vad hände, och varför? \(msb.se\)](#)

var dock inte på plats den 4 augusti när den mest extrema brandspridningen skedde. Planen befann sig i Sverige i en vecka och genomförde omfattande vattenbombningar i de delar inom brandområdet som det fortfarande brann. Planen utgjorde också en beredskap för snabba kraftfulla insatser om brandrisken åter skulle öka med påföljande häftig brandspridning.



Se även



- [Handbok i kommunal krisberedskap – Värmebölja och höga temperaturer \(msb.se\)](#)
- [Handbok i kommunal krisberedskap – Vattenbrist och torka \(msb.se\)](#)

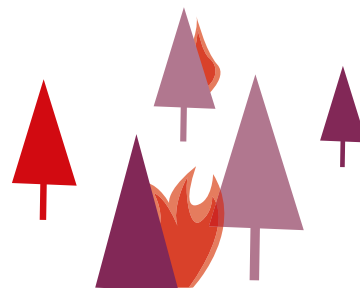
Sverige, sommaren år 2014

Under sommaren år 2014 inträffade en stor skogsbrand i Västmanlands län. Branden startade vid markberedning på ett hygge. Branden utvecklades till den största och mest svårhanterliga skogsbranden i modern tid i Sverige. Totalt brandskadades 13 000 hektar mark. 98 procent av den produktiva skogsmarken inom brandområdet bedöms ha skadats av branden. En person avled och en brännskadades allvarligt när de överraskades av brandfronten. Totalt 71 byggnader skadades eller förstördes och omkring 1 000 personer och närmare 2 000 tamdjur utrymdes.

Brandområdet berörde fyra kommuner i Västmanlands län. Insatsen kom att involvera ett stort antal organisationer, myndigheter och personer från stora delar av landet samt internationella resurser. Beräkningar tyder på att branden under sin mest intensiva fas måndagen den 4 augusti hade en effektutveckling motsvarande cirka 50–150 kärnreaktorer om 1 000 megawatt. Med så hög effektutveckling fanns det inga tillgängliga resurser som kan släcka en pågående brand. Sverige fick genom EU:s civilskyddsmekanism stöd av Frankrike och Italien som deltog med två skopande vattenbombplan vardera. Planen

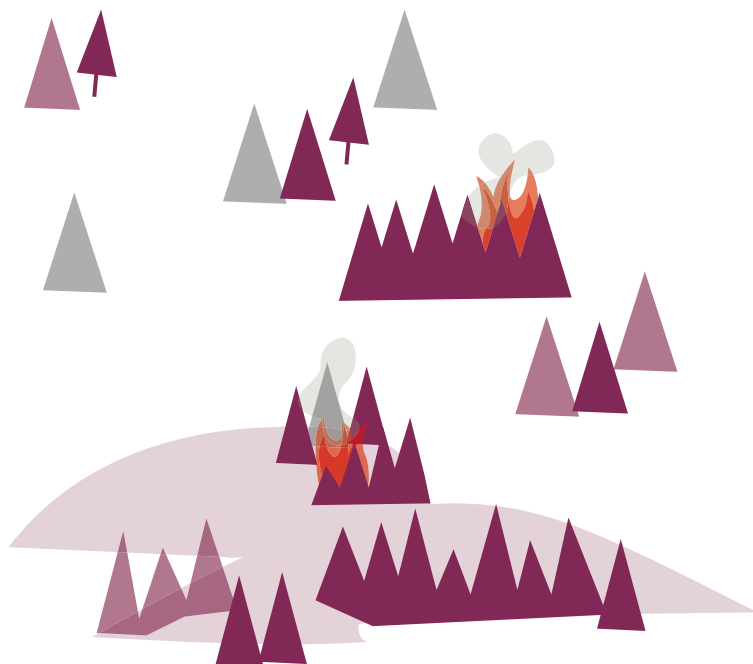
Norge, vintern år 2014

I januari år 2014 inträffade ett antal vegetationsbränder i Norge. Två av bränderna, i kommunerna Flatanger och Fröya, berörde stora markytor på 1 500 respektive 1 000 hektar. Marken där det brann dominerades av vegetation med ljunghed och delvis nakna klippor. Det extremt uttorkade bränslet berodde troligen på att det varit torka och snöfritt under lång tid och att den frusna marken hindrade vattenupptag från rötterna. Vid insatsen släcktes pyrande eller uppblossande bränder upp till fem dagar efter brandstart. En erfarenhet är således att pyrande bränder kan finnas kvar länge i denna typ av vegetation. Vegetationstypen är jämförbar med många områden i Sverige, i synnerhet magra skogsområden i södra Sverige med glest trädskikt och ljung.



Löpande riskbedömningar

MSB har tillsammans med SMHI utvecklat brandriskprognoser utifrån meteorologisk information som SMHI, via uppdrag från MSB, producerar för brandrisken i skog och mark. SMHI beräknar prognoser för gräsbrandsrisk och skogsbrandsrisk, uppdelat i två variabler Fire Weather Index (FWI) respektive Bränsleuttorkning. Prognoslängden är sex dygn och timprognoser finns upp till 48 timmar framåt och beräkningarna görs i gridrutor om 2,8 gånger 2,8 kilometer. Med utgångspunkt i data som SMHI har beräknat presenteras detaljerad information till räddningstjänsterna via tjänsten Brandrisk skog och mark samt publika förenklade brandriskkartor, via olika webbplatser samt appen Brandrisk Ute, som främst riktar sig till privatpersoner och allmänhet.



Läs mer

Brandrisk skog och mark ger beslutsstöd, samlad information om brandriskprognoser och uppgifter om rådande väder. Tjänsten utgör bland annat underlag för att vidta förebyggande brandskyddsåtgärder, planering av släckningsinsatser och för utfärdande av eldningsförbud. I första hand riktar sig tjänsten till räddningstjänst, länsstyrelser och skogsnäring. Inloggning tillhandahålls av MSB.

→ [Brandrisk skog och mark \(smhi.se\)](#)

MSB har tillsammans med SMHI, räddningstjänster och länsstyrelser utvecklat möjligheten att tidigt upptäcka bränder i naturen med hjälp av satelliter. Satellitdetektionen finns att tillgå via tjänsten Brandrisk skog och mark. Under år 2021 genomfördes ett test av satellitdetektion av skogs- och vegetationsbränder. Resultatet av uppföljningen sammanställdes i en utvärderingsrapport. Under år 2022 driftsattes satellitdetektionen i samhällets sammanhållna larmkedja via SOS Alarm.

→ [Uppföljning av satellitdetektioner av skogs- och vegetationsbränder: perioden januari till och med oktober 2021 \(msb.se\)](#)

På SMHI:s webbplats finns brandriskkartor som riktar sig till allmänheten.

→ [Brandriskprognoser \(smhi.se\)](#)

På MSB:s webbplats finns brandriskkartor som består av tre olika kartor: skogsbrandsrisk spridning, skogsbrandsrisk bränsleuttorkning och gräsbrandsrisk. Det finns också information om tjänsten Brandrisk skog och mark.

→ [Brandriskprognoser och brandriskkartor \(msb.se\)](#)

I MSB:s statistik- och analysverktyg (IDA) finns statistik och analyser kring olyckor och skador samt individers uppfattning om trygghet och säkerhet, bland annat skogsbränder. Det finns färdiga diagram och analyser via Övergripande statistik eller möjlighet att ta fram data i Detaljerad statistik.

→ [MSB:s statistik och analysverktyg IDA \(ida.msb.se\)](#)

Metria utför, på uppdrag av MSB, brandbränsleklassificering av vegetation i Sverige.

→ [MSB Brandbränsleklassificering \(msb-bbk.metria.se\)](#)

→ [Brandbränsleklassificering \(msb.se\)](#)



European Forest Fire Information System (EFFIS) publicerar brandriskprognoser för Europa och satellitdetektioner.



Läs mer

→ [European Forest Fire Information System EFFIS \(effis.jrc.ec.europa.eu\)](http://effis.jrc.ec.europa.eu)

Global Disaster Alert and Coordination System (GDACS), ett samarbetsramverk mellan FN, Europeiska kommissionen och andra aktörer inom krishantering för att förbättra varningar och informationsutbyte i den inledande fasen efter att större naturhändelser har inträffat. GDACS publicerar kartor över naturhändelser, däribland skogsbränder, som inträffat över hela världen de senaste fyra dygnen.



Läs mer

→ [GDACS \(gdacs.org\)](http://gdacs.org)

Meteoalarm tillhandahåller relevant information om extremt väder, som förväntas inträffa någonstans över Europa. Webbplatsen integrerar viktig information om svåra väderförhållanden från officiella nationella offentliga vädertjänster i ett stort antal europeiska länder. Information presenteras på ett konsekvent sätt för att säkerställa en sammanhängande tolkning i hela Europa. Webbplatsen är utvecklad för Network of European Meteorological Services (EUMETNET). Tjänsten varnar bland annat för skogsbränder.



Läs mer

→ [Meteoalarm \(meteoalarm.org\)](http://meteoalarm.org)

Ansvar och roller

Beredskapen för bränder i skog och mark utgörs av ett system på lokal, regional, nationell och EU-nivå. Grundberedskapen för släckning och förebyggande arbete utgörs av kommunal räddningstjänst som kan förstärkas av andra. Exempelvis kan staten och andra länder inom EU stötta med extra resurser och funktioner för att hantera en skogsbrand. Fler aktörer arbetar även förebyggande för att förhindra att bränder bryter ut. Nedan nämns några av dessa aktörer.



Läs mer

Ytterligare information om roller och ansvar finns på MSB:s webbplats.

→ [Ansvar och roller för bränder i skog och mark \(msb.se\)](http://msb.se)

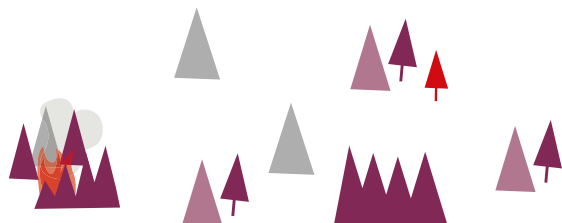
EU

Flera EU-länder har ställt nationella förstärkningsresurser inom skogsbrand till varandras förfogande, såsom flygande resurser och markpersonal. Det pågår ett arbete för att skapa resurser i rescEU, som är EU-gemensamma resurser som syftar till att förstärka EU:s beredskaps- och insatskapacitet inom bland annat skogsbrand.

Kommunen

Vid en skogsbrand är det den kommunala räddningstjänsten som ansvarar för och leder genomförandet av räddningsinsatsen. De arbetar även med förebyggande åtgärder för att minska risken för bränder genom att till exempel genomföra olika informationskampanjer eller utfärda lokala eldningsförbud.

Kommuner ska även ha ett ledningssystem för räddningstjänsten, där en övergripande ledning ständigt ska upprätthållas. Genom samarbete i gemensamma ledningssystem kan ledning vid räddningsinsatser effektiviseras samt så ökar förmågan att hantera omfattande olyckor och kriser.





Läs mer

→ [Enhetligt ledningssystem för kommunal räddningstjänst \(msb.se\)](https://www.msb.se/om-oss/organisation/ledningssystem)

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har det geografiska områdesansvaret på regional nivå. Länsstyrelsen kan utfärda eldningsförbud för hela eller delar av länet, vid behov utse gemensam räddningsledare för flera kommuner. Den länsstyrelse som är civilområdesansvarig får ta över ansvaret för kommunal räddningstjänst om flera län berörs av räddningsinsatsen enligt 4 kap. § 33 förordning (2003:789) skydd mot olyckor. Länsstyrelsen underlättar kontakten mellan kommunerna och statliga myndigheter.

Länsstyrelsen har produktionsansvaret för skogsbrandsbevakning med flyg inom sitt län. Utifrån beslutad inriktning från MSB fattar länsstyrelsen beslut om omfattningen av bevakningen och hur ofta bevakning ska utföras.

Markägare

Generellt har den enskilde det primära ansvaret och är enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) ansvarig för sin egendom vid olyckor. Vid större olyckor, som till exempel skogsbränder, det kan dock bedömas orimligt att markägaren ensam ska ta ansvaret. Endast när den enskilde inte kan hantera en olyckshändelse har det allmänna ett ansvar att ingripa enligt kriterier som anges i LSO. När räddningstjänsten är klar med sin insats ansvarar markägaren för bevakning av brandområdet.



Läs mer

En arbetsgrupp, samordnad av Skogforsk, tagit fram riktlinjer som ska hjälpa markägare att bevaka skogsbränder.

- [Så ska skogsbränder bevakas \(skogforsk.se\)](https://www.skogforsk.se/brand/sa-ska-skogsbrand-bevakas)
- [Brandrisker \(skogforsk.se\)](https://www.skogforsk.se/brand/brandrisker)
- [Så minskar du risken för skogsbrand \(skogforsk.se\)](https://www.skogforsk.se/brand/sa-minskar-du-risken-for-skogsbrand)

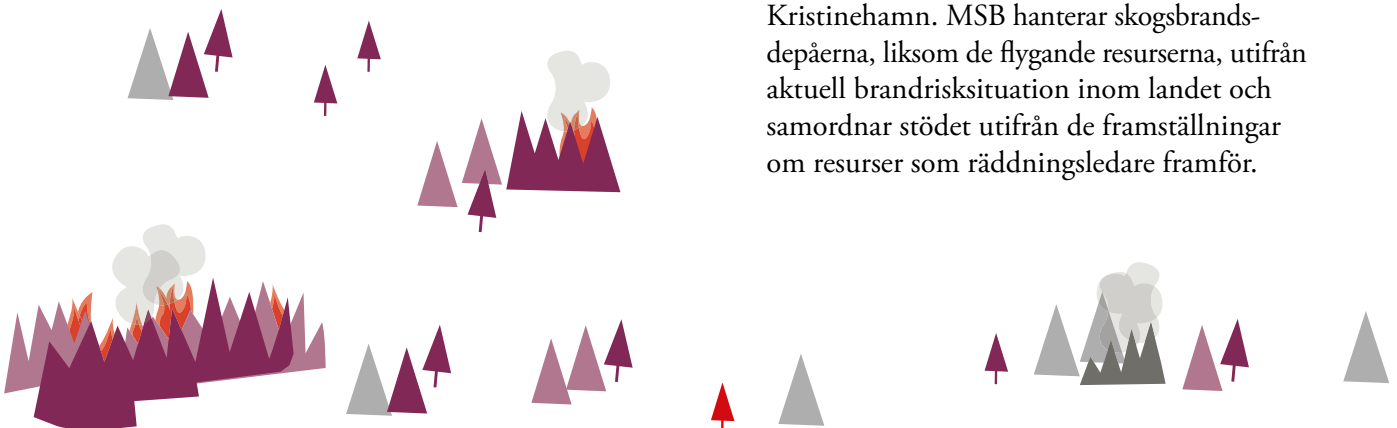
Skogsstyrelsen har sammanställt vanliga frågor och svar från skogsägare som drabbats av skogsbränder.

- [Frågor och svar om skogsbränder \(skogsstyrelsen.se\)](https://www.skogsstyrelsen.se/frgor-och-svar-om-skogsbrand)

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Vid större bränder i skog och mark har MSB en samordnande och stödjande roll. Myndigheten arbetar även förbyggande genom exempelvis utbildningar och vägledning, med underlag och analys under pågående bränder, med brandriskprognoser och utveckling och forskning kopplat till skogs- och vegetationsbränder. MSB är kontaktpunkt gentemot EU:s civilskyddsmekanism. Det innebär att MSB både tar emot förfrågningar och erbjuder hjälp till drabbade länder, samt vid behov förmedlar stöd från andra länder till Sverige.

När kommunens och regionens egna resurser riskerar att bli uttömda vid en skogsbrand, har MSB förstärkningsresurser i form av bland annat luftburet släckande stöd med flygplan och helikoptrar samt skogsbrandsdepåer. Totalt finns 24 skogsbrandsdepåer, varav 20 lagerhålls hos räddningstjänster spridda över landet. Utöver dessa finns fyra reservdepåer i MSB:s nationella förråd i Kristinehamn. MSB hanterar skogsbrandsdepåerna, liksom de flygande resurserna, utifrån aktuell brandrisksituation inom landet och samordnar stödet utifrån de framställningar om resurser som räddningsledare framför.



MSB kan även tillhandahålla stöd i form av förstärkningsresurs för stöd till samverkan och ledning, även kallad FSOL, genom del-resurserna räddningstjänst (FSOL-RTJ), för att utöka ledningskapaciteten vid omfattande räddningsinsatser, och samband (FSOL-Samband), för att förstärka Rakelnätet. Det finns också förstärkningsresurs för värdlandsstöd som kan lämna stöd till exempelvis en räddningstjänst eller länsstyrelse då denna efterfrågar internationell hjälp.



Läs mer

→ [Förstärkningsresurser vid skogsbrand \(msb.se\)](https://msb.se)

→ [Förstärkningsresurs för stöd till samverkan och ledning \(msb.se\)](https://msb.se)

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsens roll vid skogsbränder är att stödja bekämpningsarbetet med till exempel kartunderlag, markägarkontakter och utrustning som drönare, slang och pumpar. Skogsstyrelsen kan också bistå med personella resurser samt kunskap och erfarenhet om till exempel naturvårdsbränningar. Skogsstyrelsen samordnar informationsutbytet mellan skogsbruket, MSB och andra myndigheter och aktörer, informera markägare och allmänheten om läget samt utför inventeringar och erbjuder stöd och rådgivning till drabbade skogsägare.

Trafikverket

Trafikverket svarar för drift och underhåll av statliga järnvägar. Bränder längs järnvägen kan uppkomma av flera orsaker. Järnvägsrelaterade orsaker som ökar risken för brand är vid spårslipning, spårsvetsning, riven kontaktledning, med mera. Torr vegetation och avverkningsrester i närheten av banvallen ökar risken för gräsbränder, som i sommartorka även kan sprida sig till skogsområden längs banan. Varmgång i hjullager på järnvägsfordon kan leda till haveri och urspärning och bromsar som oavsiktligt ligger an (tjuvbroms) kan leda till att brand uppstår. Även dåligt rengjorda vagnar kan leda till eld i vagnsramarna kan orsaka bränder.



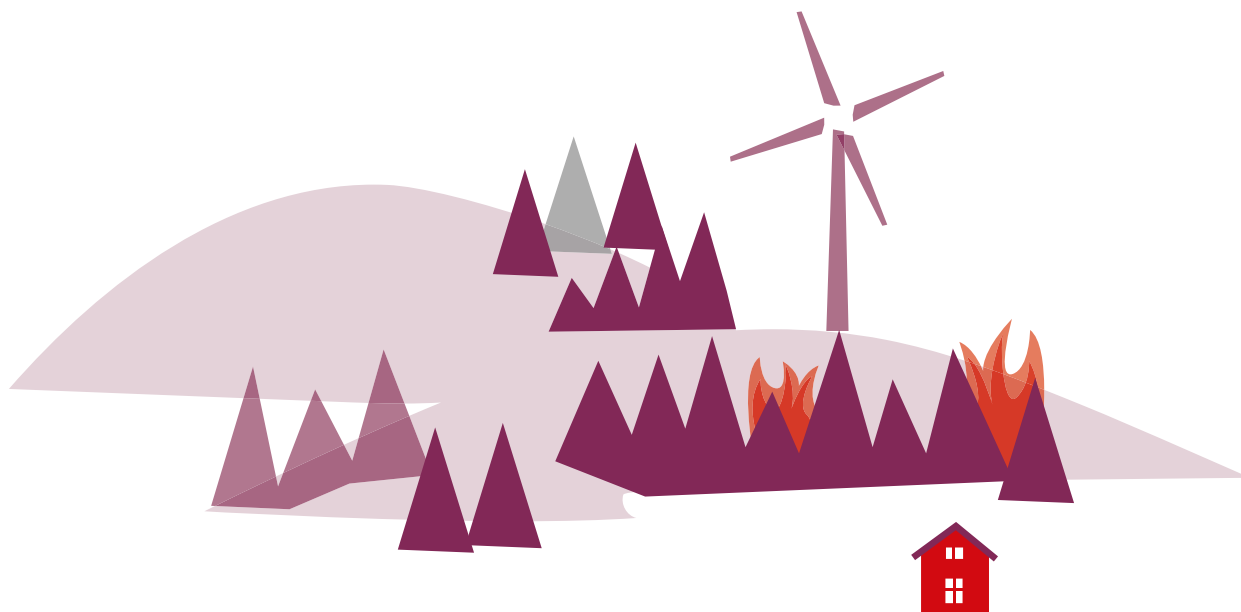
Läs mer

På Trafikverkets webbplats finns mer information om hur Trafikverket, järnvägsföretag och entreprenörer samarbetar och förbereder sig för årstidsrelaterade risker och väderförutsättningar sammanställs i beredskapsplaner inför varje årstid.

→ [Årstidsstyrda beredskapsplaner – järnväg \(trafikverket.se\)](https://trafikverket.se)

Trafikverket har beredskapsresurser såsom tillfälliga broar, pontonbyggda färjor, bandvagnar, elverk, lastbilar, hjullastare och annan förstärkningsmateriel för både väg och järnväg.

→ [Beredskapsresurser \(trafikverket.se\)](https://trafikverket.se)



Ett samarbete mellan:



**Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap**



**Sveriges
Kommuner
och Regioner**